

quedant allavoras inútil en sa trajectoria y completament incomunicat ab aquesta vila l'important poble de La Roca.

De les carreteres de Sant Celoni á Arenys, de Llinás á empalmar ab la de Mataró y la de Caldes y Castelltersol poch ne dirém, no les coneixém prou pera poder senyalar ses deficiències, pero creyém que en son conjunt poden ésser considerades com á passables. Respecte á la de Sabadell á Granollers ja es altre cosa; aquesta carretera s' acaba de construir, es nova de trinca, y no obstant els que l'utilisin se veurán obligats á vadejar tots els torrents y rieres que atravessa. Aixó si que no té explicació; sisquera en les ja esmentades, cap la disculpa de haver sigut construïdes en época en que no 's coneixia ó no s' havia desenvolupat la locomoció actual en totes ses manifestacions, en que tampoch s' oferia tan frecuentment el trasllat de grans pesos pera ussos industrials, ni de moviliari en conductora. Pero avuy en plé sigle XX ¡quedar interromput el tránsit d'una carretera per haber plogut una mica terres amunt! Fins ara s' havia consultat el barómetre pera la sortida dels ports marítims, en endevant s' haurá també de consultar pera anar en automóvil de Granollers á Sabadell.

A nosaltres tot aixó ens maravilla molt, pero no sabém que 'ns maravilla més, si el poch empaig en que l' Estat tracta al país ó la tranquil·litat verament moruna d' aquest en soportarho. Ni una protesta s' ha aixecat abans ni ara, d' autoritats ni de particulars, individuals ni colectives; com si no interessés. Pero aixó no pot durar, tenint com tenim el convenciment que en el fons, en la consciencia de tothom se veu clar aquest estat de coses; falten sols iniciatives, no de lamentació, sino pràctiques y per tothom secundades, demostrant que ens interessém per les coses que ens atanyen y fent veurer als poders públics que 'l país se 'n ha adonat, que l' Estat deuría de posarhi remey per esperit de verdadera justicia, y fins per propi decoro si no vol que quedi com á perenna manifestació de desprecci ó de impotencia.

Joseph M.ª DRAPER.

La resposta d' en Moret

Qui tingui solsament un dit de front ha d'admirarse de la desaprensió ab que en Moret, *el liberal*, contesta com á Qüefe del Govern, á les peticions que li feren diferents organismes catalans, per correu del seu bras dret, el comte de Romanones. Y d' entre altres etzegallades com clava, de tot aquell enfarfech de fugides d' estudi, de totes aquelles fuetades *decents* á les aspiracions d'un poble que somia ab son engrandiment per medi del treball, les que més ens revelen l'esperit contra aquest doctrinarisme cego dels nostres polítics son dugues: la sentencia que formula *contra* la nostra llengua y l'insult que parlant de les suspensions de les garanties infereix als catalans.

Que éll, franch — massa, potser — ens confessés que el governant espanyol te de satisfer determinats elements, deu afavorir perillosos egoïsmes, y que la roda governativa ha de girar constantment á benefici ó á satisfacció d'alguns, poch, y no de tots, podríam dirli que malgasta una franquesa rayana en cinisme, el cinisme de confessar la gran veritat de son obrar, ab consciencia ó ab inconsciencia, cap al mal; pero éll no la gasta aquesta cinica franquesa. Ell enganyador, podríem dirli hipócrita, desde les esferes del Govern ten deix a afalagar á un tros d'Espanya al quin arruina ab sa política y aixó, aquest intent d'engany, en la terra de la llealtat, de la noblesa, ha d' aixecar contra d'él un enemich en cada home.

Perque aném á pams No cimentém mentida sobre

mentida, no encastellém ilusions, cenyimnos á realitats, y examinemho.

En Moret á la protesta de Catalunya contra aquest vici que tenen els governs — principalment els liberals — de suspendre les garanties, hi contesta dihent que no es d'ells la culpa sino dels mateixos administrats, afeginthi la pesada broma de que si aquets no violentessin l'estat normal de les coses, els governs no 's veurien obligats á pendre aquestes mides pera garantir l'ordre necessari en les diferents funcions del Estat. De manera que — per exemple — el darrer conflicte que avantcedí á la suspensió de les garanties constitucionals á Barcelona el crearen els mateixos ciutadans ¡Burla més sagnanta may s'ha proferit sota la capa del cel!

Lo mateix se pot dir referent á la sentencia que dicta *contra* la llengua catalana. En aquesta cuestió sempre van á les fosques. Fem historia.

Temps endarrera el coix de la seva colla desde'l ministeri de Foment volía imposar la llengua castellana á les escoles catalanes. S'aixecá magestuosament la protesta de tot Catalunya contra aquell impolítich decret y en Romanones, á la popular embestida, reculá. Han passat ja molts dies desde allavors; han plogut nous afronts sobre la nostre terra á cada ensaig de Govern, fins arribar á aquest últim, que 'ns acaba de punxar ab aqueixa famosa lley de les jurisdiccions. Pero fent el desentés, ha convigut á n'en Moret que aquest D. Alvaro posat are á Governació, vingués á respallarnos, vingués á uclarnos la sanch de la punxada, y pera complir el manament, el ministre, hostatjat á Barcelona, entonant el *mea culpa*, ha declarat que coneguda Catalunya, que si are fos á fer, més ben dit, no descarregaría ses ires contra la llengua catalana.

¡Bonica confessió que retrata la lleugeresa dels nostres polítics! Pero seguim; deixemnos de comentaris... per are ... Ja es a Madrid en Romanones, ja endressa á n'en Moret la tirallonga de cárrechs que li han fet els catalans y entre ells la demanda de que 'ns sigui regonogada la llengua catalana. Y en Moret que dirian que contesta. Donchs *que la llengua espanyola es y seguirá siendo la llengua oficial* En bon laberinte ens ha ficat l'erudit President del consell. Perqué ¿quina es la llengua espanyola? Dubtém que ningú que tingui cabal judici puga respondre á la pregunta.

Nosaltres coneixém una llengua, la catalana, estesa desde arrán d'Andalusia fins al mateix cor de la Fransa moderna; llengua parlada per més de sis millions d'ànimes, antiquíssima, que encare te arrels en aquella Italia que 'ls catalans dugueren com á dot á Castella, y en quina parla hi vibra serenament, la concisió, la sequetat de l'ànima catalana tan poca amiga de les paraules com més enamorada de les obres. En sabém, á Espanya, una altre, la vasca, deixa de la nacional ibérica, estesa al mitj del Pirineu fregant á Fransa; altre gent, de l'os, l'Espanya, ens dú l'accent d'una altre llengua, la castellana, nascuda després de la nostre á la desfeta de la llatina; y encara, més enllá, á sobre Portugal, á l'altre cap de la espinada pirinenca, desplega sa volada la gallega-portuguesa. Totes aquestes llengües son les que animen als habitants de lo que avuy constitueix l'estat espanyol; els accents d'aquets llenguatjes, ab els dialectes respectius, son solsament els que ressonen de cap a cap d'Espanya. Senyor Moret, donchs; ó n'hi han quatre de llengües espanyoles ó no n'hi ha cap. Dir que será oficial una llengua, la espanyola, que no existeix, es, de consegüent, una barrabassada més que afegir á les moltes que vosté porta dites. Y prou. Havém tret aquets botons com á mostra de les *rahonades* contestes del President del Consell á les nostres lligítimes aspiracions; totes respostes de peu de banch que cap embestida seria poden aguantar: totes aixecades com castel! de cartes que's desploma á una petita bufada.

Y pensar que aquest home vol governar á la inglesa! ¡Quin fástich!

F. CANELLAS.

Crónica Comarcal

Palou

El próxim diumenge, 27 del corrent, se celebrará en aquest poble la festa del Roser ab la solemnitat de costum, ó sia: ofici y rosari ab orquesta, professó, dansa y balls de tarde y de nit en la societat *La Flor Vallesana*. Per totes aquestes funcions está contractada la renombrada orquesta «La Nova Catalana», de Granollers, que dirigeixen els professors senyors Sendra y Bertrán.

Segons tenim entés serán en gran número les famílies que tant de Granollers com dels demés pobles vehins vindrán á disfrutar de la festa, corresponent aixís á la crida que 'ls hi fem per medi de la present.

Caldas

Algunas de les transaccions fetes á l'últim mercat son: Ous, á 1'15 ptes dotzena; Monjets paretanes, á 13 rals quartá; Monjets de ganxet á 15 rals quartá; Patates, á 5'50 ptes quintá; Gallines, de 10 á 14 ptes parall.

Ha sigut nomenat Secretari del Jutjat municipal d'aquesta Vila, nostre bon amich en Avel·l Xalabarder y Serra. Al endressarli nostra enhorabona, cal fer constar que ha sigut rebut ab molta simpatia per sos convehins, felicitant ademés al M. I. Sr. Jutje de 1.ª Instancia don Felip Rey per lo acertat d'aytal nomenament. El senyor Padrós que desempunya aquest cárrech interinament s' ha guanyat l'estimació de tothom per sos coneixements honradesa y voluntat.

Dissapte passat va morir la virtuosa senyora donya Josepha Gaspar, esposa y mare respectiva de nostres amichs don Joseph y don Francisco Torras, als quals doném el nostre mes sentit pesam, aixís com també al benvolgut amich don Francisco de P. Montserrat de qui era mare política la finada.

La delegació de la Cambra Agrícola establerta en aquesta Vila, adherida al homenatge de Solidaritat Catalana, ha acerdat delegar á don Joan Bta. Germá y Durán, pera que la representi al acte que tindrà lloch demá diumenge á Barcelona.

La Garriga

Aquest poble comensa ja á canviar d'aspecte apesars de l'oposició que li fá el temps plujós y variable lo que sempre resta ó recau á alguns que ja tenen la maleta apunt; se nota ja la presencia de molts forasters al establiment y á algunes torres.

Molt lluida fou la funció y festes dedicades al gloriós Sant Isidre, patró dels pagesos; d'uns quants anys á n' aquesta part els administradors fan ab bon éxit, esforços perqué resulti lluida la festa del patró de la majoria de garrigans, esforços que son, com es natural, correspostos per tot el poble. Se passaren á la vigilia uns prospectes anunciant la festa; aquesta consistí ab una espléndida funció d'iglesia, la iluminació de primera; la capella del Coro "L' Espiga" acompanyada d' orquesta, part de corda y armónium, cantá ab una justesa extraordinaria una missa de *Botazzo* que fou estrenada en nostres Iglesies. El sermó estava confiat al Pare Rupert de Manresa, Caputxi, qui á causa de malaltia, no pogué cumplir son compromís, enviant á un altre Pare que en substitució del primer feu una hermosa plática recordant las virtuts del gloriós Sant. A la tarde, després d' indecisió á causa de la pluja que á cada moment ne deixacaure algunes gotes, lo que fou causa de que no hi assistissin tots els que'n tenien propósit, se feu la professó que no obstant, fou molt concorregu la y lluida.

Les autoritats sempre propicies á cooperar á totes les funcions, assistiren á dits actes.

No's limitá á funcions d'iglesia la festa de dia; al dematí al sortir d'ofici y pera fer gana per dinar, se ballaren un parell de sardanes; ball al que's despertá molta afició en aquest poble y per la tarde y nit l'orquesta "Moderna Catalana" que fou la que tocá en totes les funcions, executá una bonica colecció de balls en el saló del Teatre Circol de Recer u, el que estava plé de jovent disposat á ballar y moltes persones á disfrutar de la música y l'aspecte del local que estava engalanat ab molt gust.